

Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека
Кафедра бібліотекознавства і бібліографії

***Бібліотека вищого
навчального закладу в
контексті сучасності***

(Збірник матеріалів
науково-практичної конференції
28 серпня 2008р)

Рівне 2008р.

УДК 027.7
ББК 78.34(4Укр)
Б 59

Бібліотека вищого навчального закладу в контексті сучасності:
збірник матеріалів науково-практичної конференції, 28 серпня 2008 р. /
ред. С.Н.Грипич, Г.П.Семенюк. – Рівне: РДГУ, 2008. – 62с.

Відповідальний за випуск:

Грипич С.Н. –
директор наукової бібліотеки
РДГУ

Комп'ютерна верстка:

Дзінько В.О. –
інженер-програміст

Рецензенти:

Ясьмо В.Д. –
кандидат педагогічних наук,
професор РДГУ

Ярошук В.П. –
директор Рівненської
державної обласної наукової
бібліотеки, кандидат
історичних наук

Збірник складений на основі матеріалів наукової конференції, проведеної науковою бібліотекою за участю кафедри бібліотекознавства і бібліографії РДГУ. До нього увійшли тексти доповідей, у яких детально розглядається діяльність університетської бібліотеки в контексті сучасності та перспектив її подальшого розвитку.

Затверджено науково-методичною радою бібліотеки РДГУ
Протокол № 8 від 18 вересня 2008р.
Рекомендовано до друку науково-методичною радою РДГУ
Протокол №2 від 12 листопада 2008р.

©Наукова бібліотека РДГУ
Рівне, вул. Остафова, 31

Міністерство освіти і науки України. РДГУ. Ін-т психології та педагогіки, каф. упр. освітою; Уклад.: Т.Є. Колупаєва, З.В. Черуха, К.В. Джеджера та ін. – Рівне: РДГУ, 2006. – 62 с.

5. Фоменко І., Коржик Н. Проблеми автоматизації процесів обслуговування читачів у бібліотеці вищого навчального закладу / І. Фоменко, Н. Коржик // Вісник Книжкової палати, 2008. - №5. – С.27-31.
6. Шепелява Н. Аналіз досвіду автоматизації бібліотек: основні етапи / Наталя Шепелява // Вісник Книжкової палати, 2005. - №3. – С.21-22.

УДК 027.08

А.П.БОНДАР

*Зав. відділом абонементів
наукової бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету*

ТЕХНОЛОГІЇ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЧИТАЧІВ НА АБОНЕМЕНТАХ БІБЛІОТЕКИ РДГУ (СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ)

Резюме. Розглянуті основні принципи і форми обслуговування читачів на абонементі.

Ключові слова: абонемент, читач, інформаційний запит, специфіка обслуговування.

Головною метою вищої освіти України є підготовка висококваліфікованих спеціалістів, здатних до подальшого професійного зростання в умовах розвитку світового простору.

Бібліотека сьогодні – основне та найповніше сховище і розповсюджувач інформації, накопиченої людством.

Фонди відділів обслуговування володіють великими і різноманітними інформаційними ресурсами та засобами інформаційної взаємодії. Діяльність абонементів спрямована на виконання всіх стратегічних освітньо-виховних завдань.

Процес виховання і розвитку сучасної молодої людини потребує постійних пошуків оптимальних варіантів створення необхідних гуманних, освітніх, духовних умов впливу на її формування відповідно до вимог нашого динамічного часу.

Необхідно звернути увагу на те, що в умовах впровадження спільних освітніх систем у відповідності з вимогами Болонського процесу наукова бібліотека, щоб відповідати світовому рівню обслуговування, має орієнтуватись на запровадження новітніх інформаційних та бібліотечних технологій: ширше використання Internet, електронного каталогу, електронних підручників, електронних баз даних та інших сучасних нововведень, що оптимізують обслуговування і дають можливість студентам отримувати доступ до різноманітної інформації (навчальної, наукової, довідкової та іншої) і забезпечують умови самостійної праці (навчання), що свідчить про актуальність створення автоматизованих технологій обслуговування читачів.

Діяльність бібліотеки університету спрямована на створення умов для плідної наукової та навчальної роботи студентів, професорсько-викладацького і адміністративного складу вищого навчального закладу. Співробітники відділів обслуговування мають найповніше задовольняти семантичні запити користувачів через надання комплексу бібліотечно-інформаційних послуг.

В Україні вища школа у зв'язку з освітніми реформами, що пов'язані зі входженням до європейського інформаційного простору, переходить на новий рівень підготовки спеціалістів, що характеризується тенденцією на зменшення аудиторної роботи студентів та збільшення самостійної.

Збільшення часу для самостійної роботи студентів значно навантажує працівників відділів обслуговування, оскільки саме вони мають задовольнити виконання широкого спектру запитів своїх користувачів як в інформації, так і в формах їх отримання. Виходом із ситуації, що виникла, стає впровадження інформаційних технологій, які уможливають перехід бібліотеки до сучасних методів обслуговування користувачів.

Необхідність використання автоматизованих технологій у бібліотеці вузу, в період розвитку інформаційних технологій, очевидна.

Відділи обслуговування бібліотеки ВНЗ виконують такі функції:

- реєстрація читачів (присвоєння читачу номера та видачі йому читачького квитка);
- внесення реєстраційних даних про читача до картотеки (оформлення формулярів, алфавітка);
- перереєстрація усіх читачів на початку навчального року та продовження читачьких квитків;
- вилучення формулярів читачів по закінченню ними навчання (підписання обхідних листів);

- інформаційний пошук;
- видача та повернення літератури;
- опрацювання статистичних даних тощо

Оскільки багато з цих процесів вимагають від працівників витрати часу на повторні та одноманітні операції, використання автоматизованих технологій на абонементних пунктах дозволило б значне прискорення їх.

Використання інформаційних технологій дає значні можливості для покращення умов праці та методів обслуговування, але це не знімає з нас, працівників необхідності спостереження за розвитком інформаційних технологій та можливим подальшим їх впровадженням, оскільки вони спрямовані на підвищення ефективності обслуговування читачів, що, зрештою, й є основною метою роботи бібліотеки загалом.

Змінюються технології, але незмінною залишається головна мета бібліотеки – задоволення інформаційних запитів користувачів. Бібліотека як соціальний інститут виконує функцію посередника в процесі донесення соціально-важливої інформації до споживача. Останнім часом функція ця стає дедалі важливішою, оскільки інформаційний потік документів зростає і орієнтуватись в ньому стає все важче. Головна проблема сьогодні - проблема вибору, тому на високому рівні організовуються книжкові виставки, перегляди та огляди літератури, адже книжкові виставки відіграють велику роль у здобутті знань, надають інформаційну допомогу викладачам та студентам, формують загальну і професійну культуру споживача.

Книжкові виставки - це наочність, оперативність, можливість безпосереднього ознайомлення з першоджерелом (виставка нових надходжень). Крім того, виставки, так само, як каталоги дають уявлення про наявність у фонді конкретної літератури. Саме тому за даними обліку книговидачі з ВНН більшість читачів віддає перевагу саме цій формі обслуговування.

Одним з найважливіших критеріїв діяльності абонементів, є повнота задоволення запитів користувачів на бібліотечні документи. У зв'язку з цим, поряд з отриманням відомостей про рівень використання бібліотечних ресурсів необхідно вивчати незадоволені запити користувачів, аналізувати статистичні дані щодо виконання їх вимог на документи. Для отримання реальних відомостей про незадоволені запити користувачів ведеться безперервний облік і контроль.

Бібліотечна праця неможлива без включення бібліотекаря в багатогранну систему спілкування з людьми, роботи з джерелом інформації. Бібліотекар у процесі спілкування з читачем отримує потрібну інформацію щодо покращання процесу обслуговування,

переймає у читачів їх знання, культуру. Працівники абонементів та читач в процесі обслуговування виконують протилежні, хоча і нерозривно пов'язані між собою функції: бібліотечний працівник надає послуги, а читач користується ними. Розвиток бібліотеки ВНЗ в нових соціальних умовах, посилення її інформаційної функції неможливе без наявності кваліфікованих бібліотечних працівників. Саме компетентність бібліотечного фахівця є неодмінною умовою позитивного іміджу бібліотеки університету, від рівня якої залежить якість та ефективність бібліотечного обслуговування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. Вип.8 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. Асоціація б-к України; Редкол.: О.С.Онищенко та ін. - К.: НБУВ, 2002.-512с.
2. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. Вип.9 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. Асоціація б-к України; Редкол.: О.С.Онищенко та ін. - К.: НБУВ, 2002. - 648 с.
3. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. Вип.11 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. Асоціація б-к України; Редкол.: О.С.Онищенко та ін. - К.: НБУВ, 2003. - 656 с.
4. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. Вип.17 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. Асоціація б-к України; Редкол.: О.С.Онищенко та ін. - К.: НБУВ, 2007. - 170 с.
5. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. Вип.19 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. Асоціація б-к України; Редкол.: О.С.Онищенко та ін. - К.: НБУВ, 2007. - 712 с.
6. Фоменко І. Проблеми автоматизації процесів обслуговування читачів у бібліотеці вищого навчального закладу / І.Фоменко, Н. Коржин // Вісник Книжкової палати.-2008. - №5(142). - С.25.
7. Шкира О.Бібліотека університету і реалії часу / О.Шкира // Вища школа. - 2007. - №3. - С.80.
8. Шрайберг Я. Роль бібліотеки у забезпеченні доступу до інформації та знань в інформаційному світі / Я.Шрайберг // Вища школа – 2007 - №3 - С.65.